

Tobakk og tannleger – hvorfor bry oss?

Folkehelsearbeid er samfunnets innsats for å påvirke faktorer som direkte eller indirekte fremmer befolkningens helse og trivsel.»

«Tobakksbruk er den viktigste enkeltårsaken til for tidlig død og sykdom. Redusert tobakksbruk vil bety et stort løft for folkehelsen.»

Sitatene er hentet fra Helse- og omsorgsdepartementets nettsted.

Tannhelsen er viktig for den generelle helsen, og tannleger har en unik posisjon i dagens helsevesen fordi vi ser store deler av den norske befolkning regelmessig. Denne posisjonen må vi utnytte enda bedre til beste for folkehelsen. NTF jobber kontinuerlig for at tannhelsen skal ses på som en naturlig del av den generelle helsen, og for at tannleger skal inkluderes i helsetjenesten på en skikkelig måte.

Vi er svært glad for at det før påske endelig kom på høring et lovforslag om henvisning til spesialisthelsetjenesten. Dette ha vi ventet lenge på!

I forbindelse med høringsforslaget sa helse- og omsorgsminister Bent Høie:

«Dette er en forenkling og en forbedring for pasientene. Nå slipper de omveier fram til rett behandlingssituasjon. Tannleger som for eksempel får mistanke om kreft i munnhulen vil nå kunne henvise direkte til spesialisthelsetjenesten. Tannleger er den yrkesgruppen som har bredest kompetanse på sykdommer i munn, tenner og kjever. Vi ønsker å bruke kompetansen deres på en bedre måte ved å gi dem samme adgang som leger til å skrive henvisninger til spesialisthelsetjenesten.»

NTF er meget fornøyd med forslaget. Dette vil utgjøre en stor forskjell for pasientene og gi bedre pasientsikkerhet. Høringsfristen er i juni, og vi håper at det nye regelverket kommer på plass så

raskt som mulig. Vi ser også forslaget som et steg i riktig retning for mer samhandling mellom tannhelsetjenesten og resten av helsetjenesten. Allikevel er det fortsatt en lang vei å gå.

Folkehelsemeldingen 2015 «*Mestring og muligheter*» kom samtidig som høringsforslaget.

Her presenterer regjeringen strategier for å styrke folkehelsearbeidet og legge til rette for sunne helsevalg. Psykisk helse integreres nå som en likeverdig del, og regjeringen vil styrke samarbeidet på tvers av sektorer.

Derfor er det veldig skuffende at tannhelsetjenesten ikke er nevnt i meldingen. NTF har tatt opp dette i møter med politikere og på høring i Stortinget fordi vi mener at dette må være en forglemmelse. Vi vet at det er sammenheng mellom oral helse og generell helse, både den fysiske, men også stor grad den psykiske. Et friskt og sunt tannsett er viktig både for å kunne tygge maten skikkelig og for talefunksjonen. Munnen, tennene og smilet er viktig for personligheten, for hvordan du føler deg og hvordan du fungerer i sosiale sammenhenger. I møtet med andre mennesker er dårlig tannhelse et betydelig handicap.

I dag er det de ikke-smittsomme sykdommene, psykiske plager og lidelser, muskel- og skjelettsykdommer og andre smertetilstander som har størst betydning for befolkningens helse. Alle grupper i befolkningen har fått bedre helse, men sosiale helseforskjeller er fremdeles en utfordring. Ikke-smittsomme sykdommer kan i betydelig grad forebygges gjennom tiltak rettet mot de felles underliggende risikofaktorene – nemlig tobakk, usunt kosthold, fysisk inaktivitet og alkohol.

Tobakk er den viktigste enkeltårsaken til sykdom og død som kan fore-

bygges. Røyking er fortsatt den viktigste risikofaktoren både for tidlig død og tap av friske leveår i Norge, og fører til om lag 6600 dødsfall hvert år.

13 % av befolkningen røyker daglig, 9 % av og til. 9 % bruker snus daglig, mens 4 % snuser av og til. I aldersgruppen 16–24 år er snusbruken særlig stor. Mens 33 % av mennene bruker snus daglig eller av og til, gjelder dette 23 % av kvinnene. Økningen i bruk av snus er aller størst i de yngste aldersgruppene, ba de blant menn og kvinner.

Som tannleger har vi en unik mulighet til å bidra i arbeidet mot tobakk, ikke minst snusbruk hos de unge. Vi er de eneste i helsevesenet som ser denne gruppen regelmessig, og vi oppdager snusbruken enkelt. Vi har mulighet til å snakke med hele målgruppen, både de som alt snuser og de som ennå ikke har begynt. Her har vi en meget viktig rolle å fylle! Helsedirektoratet jobber i disse dager med en snuskampanje som etter planen skal kjøres til høsten. Målet er å forhindre at flere unge begynner å snuse! NTF har sagt at vi gjerne vil bidra i dette arbeidet og vi håper at vi kan få laget materiell som dere kan benytte ute på tannklinikken.

Jeg oppfordrer dere til å ta en kikk på Folkehelseinstituttets rapport fra 2014 «*Helserisiko ved bruk av snus*». Her er det mye nyttig informasjon.

Men nå er det snart ferietid, og vi kan ta fri fra jobb og hverdag for å lade batteriene til en lang og innholdsrik høst. Enten det blir utenlandsturer med spennende opplevelser eller sol og is på hytta ønsker jeg dere alle en deilig og tobakksfri sommer!

Camilla Hanser Stenum